

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

16. července 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Článek 1 odst. 1 – Oblast působnosti – Pojem ‚věci občanské a obchodní‘ – Žaloba na zdržení se nekalých obchodních praktik podaná orgánem veřejné moci za účelem ochrany zájmů spotřebitelů“

Ve věci C-73/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím hof van beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách, Belgie) ze dne 24. ledna 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 31. ledna 2019, v řízení

Belgische Staat, zastoupený Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse handel, a Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, nyní Algemene Directie Economische Inspectie,

Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, nyní Algemene Directie Economische Inspectie

proti

Movic BV,

Events Belgium BV,

Leisure Tickets & Activities International BV,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (zpravodajka) a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. ledna 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Movic BV L. Savelkoulem a B. Schildermanssem, advocaten,
- za Events Belgium BV a Leisure Tickets & Activities International BV T. Baesem, advocaat,

* Jednací jazyk: nizozemština.

- za belgickou vládu P. Cottinem, jakož i L. Van den Broeck a C. Pochet, jako zmocněnci, ve spolupráci s E. Vervaeckem, advocaat,
- za Evropskou komisi M. Heller a G. Wilsem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 23. dubna 2020,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Belgische Staat (belgický stát), zastoupeným Minister van Werk, Economie en Consumenten (ministr pro zaměstnanost, hospodářství a spotřebitele), který má v gesci Buitenlandse handel (zahraniční obchod), a Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (generální ředitel generálního ředitelství kontroly a mediace Federální veřejné služby pro hospodářství, malé a střední podniky, střední vrstvy a energii), nyní Algemene Directie Economische Inspectie (generální ředitelství hospodářské inspekce), jakož i generálním ředitelem generálního ředitelství kontroly a mediace Federální veřejné služby pro hospodářství, malé a střední podniky, střední vrstvy a energii) (dále jen „belgické orgány“) na jedné straně a společnostmi Movic BV, Events Belgium BV a Leisure Tickets & Activities International BV založenými podle nizozemského práva na straně druhé ve věci ukončení obchodních praktik těchto společností, spočívajících v přeprodávání vstupenek na události konané v Belgii.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 7 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, a oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26), stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

2. Prostředky uvedené v odstavci 1 musí zahrnovat právní předpisy, podle nichž se osoby nebo organizace, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na ochraně spotřebitelů, mohou v souladu s vnitrostátními právními předpisy obrátit na soud nebo příslušné správní orgány s žádostí o rozhodnutí, zda smluvní ujednání sepsaná pro obecné použití jsou zneužívající, aby tak mohly použít vhodné a účinné prostředky k zabránění dalšímu použití takových ujednání.

[...]“

- 4 Článek 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („směrnice o nekalých obchodních praktikách“) (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22), nadepsaný „Vynucování“, stanoví

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů existovaly vhodné a účinné prostředky pro boj proti nekalým obchodním praktikám v zájmu zajištění souladu s touto směrnicí.

Tyto prostředky zahrnují právní předpisy, jež umožní osobám nebo organizacím, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na boji proti nekalým obchodním praktikám, včetně soutěžitelů, aby

- a) podaly žalobu pro používání nekalých obchodních praktik

a/nebo

- b) napadly tyto nekalé obchodní praktiky u správního orgánu, který je příslušný k rozhodování o stížnostech nebo k podání podnětu k zahájení příslušného soudního řízení.

Každému členskému státu je vyhrazeno rozhodnutí o tom, která z těchto možností bude dostupná a zda umožní soudům nebo správním orgánům požadovat, aby byly nejprve využity jiné stanovené prostředky pro vyřizování stížností, včetně prostředků uvedených v článku 10. Tyto možnosti existují bez ohledu na to, zda jsou postižení spotřebitelé na území členského státu, v němž se obchodník nachází, nebo v jiném členském státě.

[...]

2. Na základě právních předpisů uvedených v odstavci 1 udělí členské státy soudům nebo správním orgánům pravomoci, které je zmocňují, aby v nezbytných případech s ohledem na všechny dotčené zájmy, a zejména veřejný zájem,

- a) nařídily zastavení nekalých obchodních praktik nebo zahájily příslušné soudní řízení směřující k nařízení jejich zastavení, nebo
- b) pokud nekalá obchodní praktika zatím neproběhla, avšak má k ní bezprostředně dojít, zakázaly takovou praktiku nebo zahájily příslušné soudní řízení směřující k jejímu zákazu,

a to i bez důkazu o skutečně vzniklé ztrátě nebo újmě nebo úmyslu nebo nedbalosti na straně obchodníka.

Členské státy dále stanoví, že opatření uvedená v prvním pododstavci mohou být přijata ve zkráceném řízení jako

- opatření předběžná nebo
- opatření konečná,

přičemž každý členský stát sám rozhodne, kterou z těchto dvou možností zvolí.

Nadto mohou členské státy udělit soudům nebo správním orgánům pravomoci, aby k odstranění přetrvávajících vlivů nekalých obchodních praktik, jejichž zastavení bylo nařízeno pravomocným rozhodnutím, mohly vyžadovat

- a) zveřejnění tohoto rozhodnutí v plném nebo zkráceném znění a ve formě, kterou považují za vhodnou,
- b) kromě toho zveřejnění opravného prohlášení.

[...]“

- 5 Cílem směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. 2009, L 110, s. 30) je podle jejího článku 1 sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se žalob na zdržení se jednání, kterými jsou chráněny kolektivní zájmy spotřebitelů v působnosti směrnic uvedených v příloze I této směrnice, aby se tak zajistilo řádné fungování vnitřního trhu.
- 6 V příloze I jsou mezi směrnicemi, jejichž cílem je ochrana kolektivních zájmů spotřebitelů, uvedeny směrnice 93/13 a 2005/29.
- 7 Body 10 a 34 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„10) Oblast působnosti tohoto nařízení by měla zahrnovat všechny hlavní věci spadající do oblasti občanského a obchodního práva kromě určitých přesně stanovených záležitostí [...]

[...]

- 34) Měla by být zajištěna kontinuita mezi úmluvou [ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32)], nařízením [Rady] (ES) č. 44/2001 [ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42)] a tímto nařízením a za tímto účelem by měla být přijata přechodná ustanovení. Stejná potřeba kontinuity trvá, i pokud jde o výklad [uvedené] Úmluvy [...] a nařízení, která ji nahrazují, Soudním dvorem Evropské unie.“
- 8 Článek 1 nařízení č. 1215/2012, který je obsažen v jeho kapitole I, nadepsané „Oblast působnosti a definice“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu. Nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).“

Belgické právo

Zákon ze dne 30. července 2013

- 9 Článek 5 odst. 1 Wet betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen (zákon o přeprodeji vstupenek na události) ze dne 30. července 2013, (*Belgisch Staatsblad*, 6. září 2013, s. 63069, dále jen „zákon ze dne 30. července 2013“) zakazuje vystavování vstupenek na události za účelem jejich pravidelného přeprodeje a poskytování prostředků používaných pro takový přeprodej. Článek 5 odst. 2 tohoto zákona zakazuje příležitostné přeprořádání vstupenek za cenu vyšší, než je konečná cena.
- 10 Podle článku 14 zákona ze dne 30. července 2013 předseda rechtbank van koophandel (obchodní soud, Belgie), nyní ondernemingsrechtbank (soud pro podnikatelské záležitosti) určí, že došlo k jednání, které představuje porušení článku 5 tohoto zákona, a nařídí povinnost zdržet se tohoto jednání. Toto

ustanovení stanoví, že žaloba na zdržení se takového jednání se podává z podnětu ministra příslušného pro hospodářské záležitosti nebo generálního ředitele generálního ředitelství kontroly a mediace Federální veřejné služby pro hospodářství, malé a střední podniky, střední vrstvy a energii, nebo osob s oprávněným zájmem.

ZHP

- 11 Kniha VI Wetboek economisch recht (zákoník hospodářského práva) ze dne 28. února 2013, ve znění použitelném na spory v původním řízení, (dále jen „ZHP“) obsahuje v hlavě 4 kapitolu 1, nadepsanou „Nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům“, jejímiž články VI.92 až VI.100 byla provedena směrnice 2005/29. V tomto rámci definují články VI.93, VI.97, VI.99 a VI.100 uvedeného zákoníku nekalé obchodní praktiky.
- 12 Podle článku XVII.1 ZHP předseda rechtbank van koophandel (obchodní soud), s výhradou určitých zvláštních ustanovení, určí, že došlo k jednání, jímž byla porušena ustanovení tohoto zákoníku, a nařídí povinnost zdržet se tohoto jednání.
- 13 Článek XVII.7 ZHP stanoví, že žalobu na základě článku XVII.1 tohoto zákoníku mohou podat mimo jiné osoby s oprávněným zájmem, ministr příslušný pro hospodářské záležitosti, generální ředitel generálního ředitelství kontroly a mediace Federální veřejné služby pro hospodářství, malé a střední podniky, střední vrstvy a energii, profesní nebo meziodvětvový svaz s právní osobností, nebo sdružení na obranu zájmů spotřebitelů, pokud toto sdružení podává žaloby za účelem obrany jejich kolektivních zájmů definovaných ve stanovách.
- 14 Podle čl. XV.2 odst. 2 ZHP jsou protokoly vyhotovené úředníky příslušnými pro tuto oblast průkazné, pokud není prokázán opak.
- 15 Podle článku XV.3.1 tohoto zákoníku mohou úředníci uvedení v článku XV.2 uvedeného zákoníku vypracovávat protokol o výstraze nebo protokol nebo navrhnout správní sankci zejména na základě provedených zjištění.

Soudní řád

- 16 Gerechtelijk Wetboek (soudní řád) obsahuje kapitolu XXIII, nadepsanou „Penále“, jejíž článek 1385a stanoví, že soud může na návrh účastníka řízení uložit druhému účastníku řízení v případě nesplnění hlavní povinnosti zaplacení peněžité částky nazvané penále, aniž je tím dotčena případná náhrada škody. Podle článku 1385b tohoto zákona může soud stanovit penále zejména jako určitou částku za každé protiprávní jednání.

Spory v původním řízení a předběžná otázka

- 17 Dne 2. prosince 2016 zahájily belgické orgány u předsedy rechtbank van koophandel Antwerpen-afdeling Antwerpen (obchodní soud, oddělení v Antverpách, Antverpy, Belgie) řízení o předběžném opatření, v němž se domáhaly zaprvé, aby bylo určeno, že společnosti Movic, Events Belgium a Leisure tickets & Activities International uskutečňují v Belgii prostřednictvím jimi provozovaných internetových stránek pře prodej vstupenek na události za vyšší než původní cenu, což je činnost, která představuje porušení ustanovení zákona ze dne 30. července 2013 a ZHP, a zadruhé, aby bylo těmto společnostem nařízeno zdržení se těchto obchodních praktik.

- 18 Podpůrně belgické orgány navrhovaly, aby bylo nařízeno zveřejnění vydaného rozhodnutí na náklady uvedených společností, uloženo penále ve výši 10 000 eur za každé zjištěné protiprávní jednání od okamžiku doručení tohoto rozhodnutí a rozhodnuto, že budoucí protiprávní jednání budou moci být v souladu se ZHP konstatována jednoduše prostřednictvím protokolu vypracovaného zmocněným úředníkem generálního ředitelství hospodářské inspekce.
- 19 Všechny tři dotčené společnosti vznesly námitku mezinárodní nepřislušnosti belgických soudů, v níž tvrdily, že belgické orgány jednaly v rámci výkonu veřejné moci, takže jejich žaloby nespádají do působnosti nařízení č. 1215/2012.
- 20 V rozhodnutí ze dne 25. října 2017 předseda rechtbank van koophandel Antwerpen-afdeling Antwerpen (obchodní soud, oddělení v Antverpách, Antverpy) konstatoval, že není mezinárodně příslušný k rozhodnutí o žalobách v původním řízení. V tomto ohledu rozhodl, že nařízení č. 1215/2012 se v projednávané věci nepoužije, jelikož nelze mít za to, že tyto žaloby spadají pod „věci občanské nebo obchodní“ ve smyslu tohoto nařízení.
- 21 Belgické orgány podaly proti tomuto rozhodnutí odvolání k hof van beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách, Belgie).
- 22 Účastníci původního řízení se neshodují v otázce, zda výkon pravomoci orgánu veřejné moci podat žalobu směřující k ukončení porušování zákona ze dne 30. července 2013 a ZHP je projevem výkonu veřejné moci, či nikoliv.
- 23 Belgické orgány tvrdí, že ve sporech v původním řízení nezastupují veřejný zájem, který by bylo možné považovat za jejich zájem, ale zájem obecný, který spočívá v prosazování dodržování vnitrostátní právní úpravy v oblasti obchodních praktik, jejímž cílem je ochrana soukromých zájmů podnikatelů i spotřebitelů, přičemž tyto praktiky jsou upraveny ustanoveními obecného práva použitelnými na vztahy mezi jednotlivci, takže tyto spory spadají pod „věci občanské a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.
- 24 Žalované v původním řízení naopak tvrdí, že belgické orgány jednají na základě práva, které je vlastní orgánu veřejné moci a na jehož základě mohou na rozdíl od prostých jednotlivců nebo podniků podat zdržovací žalobu, aniž mají vlastní zájem. Podle jejich názoru tedy belgické orgány jednají v rámci výkonu státní moci, neboť samy nejsou dotčeny obchodními praktikami dotčených společností.
- 25 Za těchto podmínek se hof van beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Má být soudní řízení o žalobě směřující k určení a zdržení se protiprávních tržních nebo obchodních praktik vůči spotřebitelům, podané belgickými orgány podle článku 14 zákona ze dne 30. července 2013 [...] a článku XVII.7 [ZHP] proti nizozemským společnostem, které oslovují z Nizozemska prostřednictvím internetových stránek především belgické zákazníky za účelem přeprave vstupu na události konané v Belgii, považováno za řízení o [„]občanské nebo obchodní věci[“] ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení [č. 1215/2012], a může rozhodnutí soudu vydané v takovém řízení spadat z tohoto důvodu do oblasti působnosti tohoto nařízení?“

K předběžné otázce

- 26 Podstatou otázky položené předkládajícím soudem je určení soudu příslušného k rozhodování o žalobách podaných orgány jednoho členského státu proti společnostem usazeným v jiném členském státě, které směřují k určení a ukončení údajně protiprávních obchodních praktik těchto společností zaměřených na spotřebitele s bydlištěm v prvním členském státě.

- 27 Spor probíhající u předkládajícího soudu zahrnuje rovněž tři návrhová žádání formulovaná podpůrně, a sice návrh směřující k tomu, aby bylo nařízeno zveřejnění rozhodnutí, uloženo penále a rozhodnuto, že budoucí porušení práva budou moci být konstatována jednoduše na základě protokolu vypracovaného zmocněným úředníkem některého z uvedených orgánů.
- 28 Jak uvedl generální advokát v bodě 14 svého stanoviska, předkládající soud musí tedy za účelem ověření své příslušnosti podle nařízení č. 1215/2012 k rozhodnutí sporů v původním řízení prokázat, že žádné z návrhových žádání podaných belgickými orgány nemůže tyto spory zcela nebo zčásti vyloučit z věcné působnosti tohoto nařízení.
- 29 Podle ustálené judikatury musí Soudní dvůr poskytnout předkládajícímu soudu všechny prvky výkladu unijního práva, které mu umožní rozhodnout ve věci, jež mu byla předložena (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. prosince 2008, Gysbrechts a Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, bod 31, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 12. února 2015, Baczó a Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, bod 32, jakož i citovaná judikatura), a případně přeformulovat předběžnou otázku.
- 30 Za těchto podmínek bude na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce odpovězeno nejen s ohledem na hlavní návrhová žádání předložená předkládajícímu soudu, ale rovněž s ohledem na návrhová žádání předložená podpůrně.
- 31 Je tedy třeba mít za to, že podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že se pojem „věci občanské a obchodní“ obsažený v tomto ustanovení vztahuje na žalobu podanou orgány členského státu proti obchodníkům usazeným v jiném členském státě, v jejímž rámci se tyto orgány domáhají, aby bylo určeno, že došlo k protiprávním jednáním, která představují údajně protiprávní nekalé obchodní praktiky, a nařízeno jejich ukončení, jakož i podpůrně, aby bylo nařízeno zveřejnění rozhodnutí, uloženo penále za konstatovaná protiprávní jednání, a aby bylo určeno, že budoucí protiprávní jednání budou moci být konstatována jednoduše prostřednictvím protokolu vyhotoveného zmocněným úředníkem některého z uvedených orgánů.
- 32 Úvodem je třeba připomenout, že jelikož nařízení č. 1215/2012 ruší a nahrazuje nařízení č. 44/2001, které nahradilo úmluvu uvedenou v bodě 34 odůvodnění nařízení č. 1215/2012, zůstává výklad podaný Soudním dvorem k ustanovením těchto právních nástrojů platným rovněž pro toto nařízení, jak vyplývá z tohoto bodu odůvodnění, pokud lze ustanovení uvedených nástrojů kvalifikovat jako „rovnocenná“.
- 33 S cílem zajistit v co nejvyšší možné míře rovnost a jednotu práv a povinností vyplývajících z nařízení č. 1215/2012 pro členské státy a zúčastněné osoby, je třeba pojem „věci občanské a obchodní“ obsažený v čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení nevykládat jako pouhý odkaz na vnitrostátní právo členského státu. Tento pojem musí být považován za pojem autonomní, který je nutno vykládat s ohledem na cíle a systém tohoto nařízení, jakož i na obecné zásady vyvozené ze všech vnitrostátních právních řádů (rozsudek ze dne 7. května 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, bod 30 a citovaná judikatura).
- 34 Mimoto, jak vyplývá zejména z bodu 10 odůvodnění nařízení č. 1215/2012, potřeba zajistit řádné fungování vnitřního trhu, jakož i potřeba zabránit tomu, aby se v zájmu řádného výkonu spravedlnosti nevydávaly v členských státech neslučitelné rozsudky, vyžadují široký výklad uvedeného pojmu „občanské a obchodní věci“ (rozsudek ze dne 28. února 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 47 a citovaná judikatura).
- 35 Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že ačkoliv určité spory mezi veřejným orgánem a osobou soukromého práva mohou spadat do působnosti nařízení č. 1215/2012, je tomu jinak, jestliže veřejný orgán jedná v rámci výkonu veřejné moci (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. dubna 2013, Sapir a další, C-645/11, EU:C:2013:228, bod 33 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 12. září 2013, Sunico a další, C-49/12, EU:C:2013:545, bod 34).

- 36 Uplatnění výsad veřejné moci jednou ze stran sporu z důvodu výkonu svých výjimečných pravomocí, které jdou nad rámec pravidel obecného práva použitelných na vztahy mezi jednotlivci, totiž takový spor vyjímá z „občanských a obchodních věcí“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 (rozsudek ze dne 15. února 2007, Lechouritou a další, C-292/05, EU:C:2007:102, bod 34, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 28. února 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 49, jakož i citovaná judikatura).
- 37 Z toho vyplývá, že pro účely zjištění, zda věc spadá pod pojem „občanská a obchodní věc“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, a tedy do jeho působnosti, je třeba určit právní vztah existující mezi stranami sporu a jeho předmět, nebo alternativně, zkoumat základ podané žaloby a podmínky jejího podání (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. října 1976, LTU, 29/76, EU:C:1976:137, bod 4, a ze dne 28. února 2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 48, jakož i citovaná judikatura).
- 38 Pokud jde o základ takového návrhu, jako je hlavní návrh podaný ve sporech v původním řízení, je třeba připomenout, že čl. 7 odst. 2 směrnice 93/13 stanoví, že členské státy musí upravit žaloby na zdržení se používání zneužívajících ujednání ve spotřebitelských smlouvách.
- 39 Stejně tak směrnice 2005/29 v článku 11, nadepsaném „Vynucování“, stanoví různé způsoby určení protiprávní povahy obchodních praktik a nařízení jejich ukončení.
- 40 Konečně směrnice 2009/22 ve své příloze I uvádí směrnice 93/13 a 2005/29 mezi nástroji unijního práva k ochraně kolektivních zájmů spotřebitelů.
- 41 Stran zdržovací žaloby a pojmu „věc občanská a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 Soudní dvůr již rozhodl, že žaloba usilující o zákaz toho, aby obchodníci používali zneužívající ujednání ve smyslu směrnice 93/13 ve smlouvách, které uzavírají se spotřebiteli, spadá pod pojem „občanská věc“, jelikož směřuje k podrobení soukromoprávních vztahů soudnímu přezkumu, (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. října 2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, bod 30). Tato judikatura byla následně zopakována a obecně rozšířena na zdržovací žaloby podle směrnice 2009/22 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. července 2016, Verein für Konsumenteninformation, C-191/15, EU:C:2016:612, body 38 a 39).
- 42 Z toho vyplývá, že žaloby směřující k určení a zdržení se nekalých obchodních praktik ve smyslu směrnice 2005/29 spadají rovněž pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.
- 43 V projednávané věci je cílem žalob projednávaných předkládajícím soudem dodržení zákazu stanoveného vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení uskutečňovat pravidelné přeprodávání vstupenek na události nebo příležitostné přeprodávání těchto vstupenek za cenu vyšší, než je jejich konečná cena, jelikož takové přeprodeje lze z hlediska této právní úpravy považovat za nekalou obchodní praktiku.
- 44 Pokud jde však o podmínky podání uvedené žaloby, je třeba poznamenat, že žaloby dotčené ve věci v původním řízení nebyly podány osobami soukromého práva, jako jsou spotřebitelé nebo organizace na ochranu spotřebitelů, ale belgickými orgány, které jsou dotyčným členským státem pověřeny dohledem mimo jiné na ochranu spotřebitelů.
- 45 V projednávané věci zpochybňují žalované v původním řízení, že žaloby mohou spadat pod pojem „věci občanské a obchodní“, a poukazují především na to, že belgické orgány nejsou povinny prokazovat, že mají vlastní zájem na zahájení takových řízení, jako jsou ta, jež jsou předmětem tohoto sporu.

- 46 K tomu je třeba zaprvé uvést, že seznam osob oprávněných podat takovou žalobu v souladu s čl. 14 odst. 1 zákona ze dne 30. července 2013 a článkem XVII.7 ZHP byl přijat vnitrostátním zákonodárcem.
- 47 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že okolnost, že pravomoc byla svěřena zákonem, není sama o sobě rozhodující pro učinění závěru, že státní orgán jednal při výkonu veřejné moci [k pojmu „občanská a obchodní věc“ ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 (Úř. věst. 2007, L 324, s. 79) obdobně viz rozsudek ze dne 11. června 2015, Fahrenbrock a další, C-226/13, C-245/13 a C-247/13, EU:C:2015:383, bod 56].
- 48 V projednávané věci ze znění čl. 14 odst. 1 zákona ze dne 30. července 2013 a článku XVII.7 ZHP vyplývá, že belgické orgány mají stejně jako osoby s oprávněným zájmem a sdružení na ochranu spotřebitelů možnost obrátit se na předsedu rechtbank van koophandel (obchodní soud), nyní ondernemingsrechtbank (soud pro podnikatelské záležitosti), za účelem určení porušení vnitrostátní právní úpravy v dané oblasti a vydání příkazu ke zdržení se protiprávního jednání.
- 49 Z toho vyplývá, že procesní postavení belgických orgánů je v tomto ohledu srovnatelné s postavením organizace na ochranu spotřebitelů.
- 50 Zadruhé se nezdá, že by vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení obsahovala pro belgické orgány, které jsou v ní uvedeny, pravidla týkající se uznání právního zájmu na podání žaloby, která by jim přiznávala výjimečné možnosti pro podání procesního prostředku ve srovnání s možnostmi, jež jsou stanoveny v případě ostatních žalobců.
- 51 Konkrétně a s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, nejsou belgické orgány o nic víc než obě zbývající kategorie žalobců, uvedené v článku XVII.7 ZHP, osvobozeny od povinnosti doložit právní zájem na podání žaloby.
- 52 Ve sporech v původním řízení sice belgické orgány nemusely podle všeho prokazovat právní zájem na podání žaloby, avšak tato okolnost vychází nutně ze skutečnosti, že mohly jednat jen na základě pravomoci, kterou jim svěřil zákon v oblasti potírání určitých nekalých obchodních praktik.
- 53 Kromě toho, jak uvedl generální advokát v bodě 29 svého stanoviska, ochranu obecného zájmu nelze zaměňovat s výkonem výsad veřejné moci.
- 54 Ve sporech v původním řízení tak podmínky stanovené pro existenci právního zájmu belgických orgánů na podání žaloby podle všeho nepředstavují, s výhradou ověření předkládajícím soudem, výkon výsad veřejné moci.
- 55 Žalované v původním řízení dále zdůrazňují, že belgické orgány používají vlastní zjištění a prohlášení jako důkazy před soudem, takže klíčové písemnosti představuje řada zpráv a zjištění státních kontrolorů, což představuje výkon výsad veřejné moci.
- 56 Jak uvedl generální advokát v bodě 59 svého stanoviska, praktická účinnost způsobů provedení ochrany spotřebitelů uznaných unijním normotvůrcem by byla oslabena, kdyby žaloba podaná veřejným orgánem byla vyloučena z působnosti nařízení č. 1215/2012 pouze z toho důvodu, že tento orgán použil důkazy shromážděné díky svým pravomocím. Na rozdíl od modelu, ve kterém samotný správní orgán rozhoduje o důsledcích protiprávního jednání, je totiž za takových okolností, jako jsou okolnosti ve věci v původním řízení, veřejný orgán pověřen ochranou zájmů spotřebitelů před soudními orgány.

- 57 Pouze v případě, že by se orgán veřejné moci z důvodu použití určitých důkazů nenacházel v konkrétním případě ve stejné situaci jako osoba soukromého práva v rámci obdobného sporu, bylo by třeba konstatovat, že takový orgán v projednávané věci jednal při výkonu výsad veřejné moci.
- 58 Je třeba upřesnit, že pouhý sběr a shromažďování stížností nebo důkazů, které by mohla provádět kolektivní profesní sdružení nebo sdružení spotřebitelů, nemůže být rovnocenné s výkonem výsad veřejné moci.
- 59 V tomto ohledu z informací, které má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by belgické orgány v rámci řízení probíhajícího u předkládajícího soudu jakkoli využily důkazy, které byly získány na základě jejich výsad veřejné moci, což případně musí ověřit předkládající soud.
- 60 Z toho vyplývá, že žaloba podaná orgány členského státu proti obchodníkům usazeným v jiném členském státě, v jejímž rámci se tyto orgány domáhají určení existence protiprávních jednání představujících údajně protiprávní nekalé obchodní praktiky a nařízení jejich ukončení, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.
- 61 Stran podpůrných návrhů formulovaných ve sporech v původních řízeních je třeba konstatovat, jak uvedl generální advokát v bodech 71 a 72 svého stanoviska, že návrhy směřující k nařízení zveřejnění rozhodnutí a uložení penále jsou obvyklými opatřeními občanského soudního řízení, která mají zajistit výkon budoucího soudního rozhodnutí.
- 62 Naopak v případě návrhu, kterým se belgické orgány u předkládajícího soudu domáhají toho, aby jim byla přiznána pravomoc konstatovat existenci budoucích protiprávních jednání pouze prostřednictvím protokolu vypracovaného zmocněným úředníkem generálního ředitelství hospodářské inspekce, nelze mít za to, jak uvedl generální advokát v bodech 75 až 77 svého stanoviska, že takový návrh spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“, neboť tento návrh se ve skutečnosti týká výjimečných pravomocí, které jdou nad rámec pravidel obecného práva použitelných ve vztazích mezi jednotlivci.
- 63 Obecná systematika tohoto nařízení však nutně nevyžaduje, aby byl právní osud vedlejšího návrhu svázán s osudem hlavního návrhu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. října 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen a Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, bod 33, jakož i citovaná judikatura), takže mezinárodní příslušnost soudu určitého členského státu k rozhodnutí o hlavním návrhu může být založena na tomto nařízení, aniž tomu musí nutně být také v případě návrhů, které jsou ve vztahu hlavnímu návrhu vedlejší, a obráceně.
- 64 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že se pojem „věci občanské a obchodní“ obsažený v tomto ustanovení vztahuje na žalobu podanou orgány jednoho členského státu proti obchodníkům usazeným v jiném členském státě, v jejímž rámci se tyto orgány domáhají, aby bylo určeno, že došlo k protiprávním jednáním, která představují údajně protiprávní nekalé obchodní praktiky, a nařízeno jejich ukončení, jakož i podpůrně, aby bylo nařízeno zveřejnění rozhodnutí a uloženo penále.

K nákladům řízení

- 65 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že se pojem „věci občanské a obchodní“ obsažený v tomto ustanovení vztahuje na žalobu podanou orgány jednoho členského státu proti obchodníkům usazeným v jiném členském státě, v jejímž rámci se tyto orgány domáhají, aby bylo určeno, že došlo k protiprávním jednáním, která představují údajně protiprávní nekalé obchodní praktiky, a nařízeno jejich ukončení, jakož i podpůrně, aby bylo nařízeno zveřejnění rozhodnutí a uloženo penále.

Podpisy.